

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. V. De reditu annuo promisso in genere in moneta alba, nulla interveniente in instrumento specierum dinumeratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

CAPVT IV.

De obligatione redditus annui concepta in florenis 24. solidorum; cuius solutio per longissimum temporis spatium facta fuit in florenis 12. solidorum: utrum debitor possit se redimere solvendo florenos 12. solidorum nunc currentium.

SVMMARIVM.

- 1 *Præscriptio circa monetæ inducitur, quando verba contractus sunt dubia: si verò sint clara, non potest genus monetæ solvenda præscribi.*
- 2 *Bona fides omnino requiritur in eo qui vult reddere, seu monetæ solvenda formam præscribere.*
- 3 *Florenorum duo genera exponuntur.*
- 4 *Aureorum quis fuerit valor ab anno 1475. ad 1488.*
- 5 *Grossorum antiquorum & parvorum solidorum quæ fuerint olim differentia.*
- 6 *Florenos duodecim solidorum deberi in casu proposito, licet contractus fuerit conceptus in florenis 24. solidorum, ostenditur.*

Vllo instrumento venditionis annui redditus venditi anno 1484. & die 12. Iunii in favorem creditoris summæ 100. florenorum, cuiuslibet valoris viginti quatuor solidorum monetæ currentis in Comitatu Venayssino, pretio bis mille florenorum valoris monetæ jam dictæ: quos quidem 2000. florenos Thesaurarius dictæ Communitatis recepit in 250. ducatis, quolibet computato pro 34. grossis, in 240. scutis Regis sine sole: quolibet computato pro 32. grossis, in sexaginta Alfonsois, quolibet computato pro 33. grossis, in centum quinquaginta florenis Alemanniæ: quolibet computato pro 24. grossis, & in quinque grossis monetæ. Et supposito quod dicta Communitas consueverit eundem redditum singulis annis solvere in florenis ad rationem duodecim solidorum pro quolibet: Quæritur nunc utrum creditor dicti redditus sit fundatus in petitione reddituum saltem futurorum ad rationem viginti quatuor solidorum pro quolibet floreno, non obstante antiqua solvendi consuetudine in florenis duodecim solidorum.

- 1 Pro cuius difficultatis resolutione supponendum in primis est, quod dum dubitatur utrum per continuatam solutionem longissimi temporis fuerit præscriptum circa formam solutionis, & monetam, in qua solutio fieri debet; hæc generalis constituitur regula: Quod si verba contractus sunt clara & certa, non inducitur præscriptio; si verò verba sint dubia, observantia subsecuta maximè per longissimum tempus suffragatur debitori, ne in posterum cogi possit ad solvendum in alia specie, quam in ea in qua solvit: ut dicit Balb. in tractat. de præscript. 4. part. principali, quæst. 7. num. 4. Cens. in tractat. de censib. quæst. 85. num. 36. † Et hanc præscriptionem & consuetudinem solutionis admitti dumtaxat stante bona fide, & re existente dubia, Thesaur. Iun. in tract. de monet. part. 1. n. 74. & part. 4. n. 67. post Martinum Garratum consil. 82. & alios ibid. allegatos: qui quidem Thesaurus loquitur nominatim de contractu facto in florentis.

Secundò supponendum est, quod de tempore dictæ obligationis currebant solidi & grossi: florenus autem constabat ex duodecim grossis, & quilibet grossus ex duobus solidis, & sic florenus 24. solidorum erat duntaxat duodecim grossorum, & aureus solaris qui expendebatur tunc temporis pro triginta tribus grossis valebat sexaginta sex solidos parvos. Quod probatur ex tenore dicti contractus, in quo species dinumeratæ constituentes bis mille florenos, conficiunt viginti quatuor millia grossorum, sicut constituunt quadraginta octo millia solidorum parvorum, præsupposito quolibet floreno viginti quatuor solidorum. Constat ergo quod florenus confectus fuit tunc temporis ex duodecim tantum grossis, & quod dicti duodecim grossi æquivalent viginti quatuor solidis parvis illius temporis: eodem planè modo quo hodie duodecim denarii constituunt unum solidum; & viginti quatuor denarii parvi similiter constituunt unum solidum, & æquivalent duodecim denariis communibus.

Quod etiam confirmatur ex eo, quod ex edicto 4 Regis Gallie Ludovici XI. anno 1475. 2. Novembris, Aureorum valor sine Sole fuit taxatus ad triginta unum solidos, & unum denarium: valor verò aureorum Solis ad solidos triginta tres. Deinde anno 1498. ex Edicto Caroli IX. valor aureorum sine Sole ad 35. solidos, solarium verò ad 36. ut legitur in Addit. ad Louet Liter. R. n. 12. fol. mibi 655. Quod si fieret calculus specierum in dicto contractu dinumeratarum ad rationem 24. solidorum, ex quibus duo grossum conficiunt, Aureus tempore dicti contractus fuisset valoris solidorum sexaginta sex, quod esset absurdum; † unde apparet, quod tunc aderant solidi grossi, & 5 parvi, & quod monetæ æstimabatur quandoque per solidos parvos, quandoque per grossos & quod unus calculus concurrebat cum alio, & in effectu florenus non componebatur nisi ex duodecim solidis, ex quibus triginta tres aureum solarem conficiebant.

Vnde elicitur resolutio propolice difficultatis: nam 6 si solidi nostri temporis subrogati fuerint in locum grossorum antiquorum, prout valde probabile est, & verificari potest ex libris antiquarum recognitionum factarum in favorem Ecclesiæ, aut aliorum Dominorum directorum; consequens est, ut vel non debeantur floreni nisi duodecim solidorum currentium, vel saltem probata pro parte Communitatis immemorabili consuetudine solvendi, debeantur duntaxat floreni ad rationem duodecim solidorum nunc currentium, propter dubietatem æstimationis, ex traditis per Thesaur. dict. part. 2. n. 67. & alios per eum ibidem allegatos.

CAPVT V.

De redditu annuo promisso in genere in moneta alba, quando nulla certa specierum dinumeratio facta fuit.

SVMMARIVM.

- 1 *Incertus specierum recipiendarum numerus, quamvis conventum fuerit easdem species restitui, non obligat venditorem redditus ad easdem species in eadem æstimatione reddendas.*
- 2 *Promissio de reddendo sortem redditus in moneta alba, est generica, nec obligat ad certas species.*
- 3 *Si specierum facta sit dinumeratio, iuncta convention-*

tionis

zione de restituendis iisdem speciebus, conventio servari debet. Idem si dictum fuerit de similibus.

4 Clausula sans aucuns patacs, apposta post promissionem certarum specierum, non alterat principalem dispositionem.

SI debitor annui redditus 300. scutorum promiserit solvere singulis annis 21. scuta, sexaginta solidorum pro quolibet, in moneta alba, pro fundo & sorte principali 300. scutorum monetæ prædictæ, quos recepit in 200. scutis de sezenis, & residuum in scutis auri Italiæ vel Hispaniæ, & aliquibus restutis & solidis Regiis: & in casum extinctionis promiserit solvere dictam sortem principalem in 300. scutis dicti valoris, in iisdem vel similibus speciebus quibus supra. Dubitatum fuit utrum restitutio fortis fieri possit de moneta currenti, & juxta valorem illius de tempore solutionis? Respondi debitorem annui redditus ad aliud non teneri, dum sortem vult restituere, quam ut illum solvat juxta cursum & valorem monetæ currentem tempore solutionis. Quia licet superius ostensum fuerit, c. 1. n. 10. quod quando facta fuit particularis dinumeratio specierum, unâ cum illarum æstimatione expressa vel tacita, & conventum fuit quod eadem species redderentur in casum extinctionis, per verba habentia vim æstimationis & conventionis de restituendis iisdem speciebus; tunc eadem, & in eadem æstimatione restituendæ sunt: tamen in casu proposito concurrunt circumstantiæ, quarum ratione convincitur animus ad contrarium sentiendum.

In primis enim incertus est & indeterminatus specierum receptarum numerus, cum ignoretur quæ quantitas aliarum specierum soluta fuerit præter sezenos, quo casu non debetur idem numerus specierum; quia nulla ipsarum facta fuit dinumeratio, nec propter incertitudinem fieri potuit æstimatio; & propterea illa attendi debet, quæ viget tempore solutionis. Hæc est doctrina Bartoli in l. Paulus, in fin. ff. de solut. Vbi dicit quod si quis dederit alteri centum libras in florenis, & nihil fuerit conventum circa æstimationem; restitutio debet fieri juxta valorem monetæ de tempore solutionis: Quia etiam si floreni aurei, (qui vigeant tempore Bartoli, & certam monetæ speciem, non imaginariam constituebant;) fuissent positi in solutione, veluti quod fuisset dictum de restituendo in florenis; nihilominus tamen solutio florenorum aureorum fieri deberet secundum valorem ipsorum de tempore solutionis: cum non fuerit facta promissio de reddendo certo numero, vel certa æstimatione, & sic promissio generica & indeterminata referenda est ad tempus solutionis, & valorem ipsius tunc currentem: ut dicit Brun. in tract. de monet. limit. 8. n. 5. versio & per prædicta teneo. Covar. de variis numism. collat. c. 7. §. unic. n. 5. in 8. conclusionem.

2 Conventio autem illa, de rendre en mesmes especes que dessus, non potest in casu proposito referri ad quantitatem, sed tantum ad qualitatem monetæ: cum non solum fors annui redditus concepta repertiatur in moneta imaginaria, sed etiam quod plus est, in moneta generica, en monoye blanche, & per consequens conventio de reddendo capitali in iisdem vel similibus speciebus quibus supra, non potest intelligi nisi de moneta alba in genere, cum promissio capitalis 300. scutorum, non fuerit facta sub illa forma sub qua capitale numeratum fuit: quia illud receptum fuit partim in moneta alba, seu argentea, partim vero in moneta aurea: ex quo clare ostenditur noliuisse partes ut debitor cogeretur restituere sub illa for-

ma, sub qua recepit, sed tantum in genere in moneta alba: & propterea junctis duabus illis circumstantiis, nempe quod species non fuerunt dinumeratæ, & non fuit conventum de restituendo certo numero specierum sub eadem æstimatione per verba expressa vel æquipollentia; bene conclusum fuit, debitorem solum teneri solvere in moneta alba, juxta tamen valorem temporis solutionis: atque ita fuit judicatum & executioni demandatum.

Aliud tamen constituendum esse Censui in alio casu, in quo fors annui redditus fuerat recepta in 39. duplicibus auri Hispaniæ, boni auri, & legitimi ponderis, & aliquot sezenis & solidis constitutibus summam principalem centum scutorum, juxta valorem monetæ temporis contractus: quia expressè ultra dinumerationem prædictam, conventum fuerat: quod debitor in casum extinctionis teneretur restituere dictam summam centum scutorum in similibus speciebus quibus supra: cum similitudo specierum monetæ ad numerum illius referenda sit, ut supra ostendimus, c. 1. n. 16. Species enim apud Logicos, ut etiam aliis ostendimus, c. 3. n. 52. & in materia monetarum, identitas & similitudo confunduntur, cum pecuniæ in suo genere functionem recipiant, nec addit affectio in identitate corporum, sed in similitudine specierum, l. nummis depositis 3. ff. de in lit. jurand. præsertim cum dictum fuerit, Aux mesmes especes que dessus, superius autem in contractu dinumeratio specierum facta fuerat: ergo saltem ratione numeri determinati 39. Duplicium, restitutio in iisdem speciebus erat facienda. Cravet. consil. 47. n. 3. Sola de monet. casu 39. n. 17. versio quapropter, & n. 18. & casu 19. nec non casu 47. n. 3. Thesaur. Iun. in tract. de monet. part. 2. num. 60. versio nisi certa species. Vivius opin. §. 16. num. 49. Faber de monet. cap. 17. ubi sæpius pro hac sententia in Senatu judicatum fuisse testatur.

Vnde patet casum istum diversum esse à præcedenti, cum in isto concurrat dinumeratio specierum cum promissione restituendi in iisdem, vel similibus speciebus, quæ dæ circumstantiæ deficiebant in casu præcedenti.

Difficultatem tamen aliquam facere videbantur verba dictæ conventioni adjecta in hoc posteriori casu, nempe quod restitutio fieret in iisdem speciebus sine aliqua moneta minuta, sans aucuns patacs: sed eo non obstante, non est recedendum à prædicta resolutione, quia verba illa non sunt apposta ad alterandam principalem dispositionem, sed tantum majoris expressionis gratiâ, & ad tollendam omnem dubitationem, l. qua dubitationis 81. ff. de reg. jur. Est igitur hoc potius quadam inculcatio & expressio verborum ac specierum, quæ sub genere comprehenduntur, idcirco nihil operatur, l. quasitum, §. penult. ff. de fund. instrum. l. legata, in princip. ff. de supellest. legat. & talis verborum non necessaria multiplicatio non mutat substantiam veritatis, l. pediculis, §. Labeo, ff. de auro & argent. legat. l. qua dubitationis 81. & ibi DD. ff. de reg. jur.

CAP V T VI.

De constitutione redditus reservativi redimibilis, cum pacto quod in redemptione solverentur scuta auri in auro, sexaginta solidorum pro quolibet; ita quod sexaginta